

RAZLIKE

Projekat **Razlike**
Univerzitet u Novom Sadu
Akademija umetnosti

Razlike

Univerzitet u Novom Sadu
Akademija umetnosti

Novi Sad 2016

PROJEKAT RAZLIKE

Projekat Razlike nastao je 2005. godine u težnji da okupi zainteresovane profesore i studente Akademije umetnosti u Novom Sadu kako bi zajednički istraživali oblasti socijalne, ekonomske, kulturne i političke vrednosti „razlike“. Ovaj svojevrsni umetnički projekat, otvoren je za kreativni suds različitih i drugačijih umetničkih, društvenih, socijalnih i političkih formi izražavanja. Osnova projekta zasniva se na idejnom konceptu Mikelanđela Pistoleta (Michelangelo Pistoletto) definisanog tekstrom Progetto Arte (Art Project) i projektom Love Difference (Voleti razlike).

Realizacija projekta se odvija na godišnjem nivou, aktivno kroz diskusije, obilaske određenih destinacija i izložbe angažovanih profesora i studenata učesnika. Svi učesnici se mogu izraziti kroz izлагаčke i teoretske sadržaje koji obuhvataju savremenu umetničku praksu.

Principi projekta su: napraviti iskorak iz okvira klasičnih medija, zanemariti krutu akademsku podelu likovnih disciplina i stvoriti interdisciplinarnu i eksperimentalnu akciju kod učesnika. Projekat teži da artikuliše i podstakne očuvanje razlike.

Značaj projekta Razlike zasniva se na svojevrsnom sjedinjavanju svih umetničkih oblasti – kategorija, na učestvovanju sva tri departmana Akademije umetnosti i njihovo međusobnoj interakciji. Projekat na taj način teži da obuhvati i dopuni edukativne elemente, potrebne za razvoj stvaralačke sposobnosti. Tokom perioda realizacije projekta, stvara se ambijent koji kroz analizu, dijaloge i kreativne sadržaje eliminiše distance i podstiče isticanje razlike. Značaj projekta potvrđuju i institucije koje su podržale njegovu realizaciju u prethodnom periodu. Projekat Razlike Akademije umetnosti u Novom Sadu do sada je realizovan u saradnji sa sledećim institucijama: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Srpsko narodno pozorište; „Novkabel“; Galerija Podrum; Studentski kulturni centar Novi Sad; Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“ Beograd; Savremena galerija, Zrenjanin; Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda, Galerija Ružić, Hrvatska; Cinema City internacionalni filmski festival, Novi Sad; Umjetnička akademija u Osijeku, Hrvatska; Kulturni centar Indija; Arheološki lokalitet Carska palata Sirmijuma, Sremska Mitrovica.

Goran Despotovski, vanredni profesor

RAZLIKE

Dragan Prole

POLITIKA, IDEOLOGIJA I EKONOMIJA RAZLIKE

Produbljivanje svesti o razlici stoji u korenu evropskog pojma znanja, na kojem je sazdana celokupna moderna civilizacija. Ta svest odvažila se da pomisli da ono što u svome životu susrećemo zapravo nije sve. Da izvan našeg vidokruga ima mnogo toga, i da ono što smo videli, iskusili ili osetili predstavlja tek mali, neznatni deo onoga što se može videti, iskusiti i osetiti. Tajna naše civilizacije počiva u osećanju ograničenosti i nedovoljnosti. Bez njega, ljudi i stvari bi i danas bili onakvi kakvi su uvek bili. Nakon uvida da ono što mi je blisko nipošto nije sve, ne proističe po automatizmu doživljaj frustriranosti, jer je on ujedno praćen slutnjom da postoji mogućnost da iskoračim iz svojih ograničenja.

Prvobitna pitanja koje je evropski čovek sebi postavljao nezavisno od nasleđenih mitskih i religijskih obrazaca ticala su se pokušaja da se, s one strane vidljivog sveta u kojem caruje rađanje i propadanje, ustanove njegovi nepromenljivi, stabilni principi. Takvo pitanje je sugerisalo da su osnove postojećeg različite od našeg celokupnog okruženja i svega onoga što poznajemo. Ono je takođe pretpostavljalo da nekadašnji bogovi i mitski junaci više ne mogu biti ozbiljno shvatani i da čovek treba da se osmeli na drugačije tumačenje stvarnosti. Njihovo zanemarivanje i prepustanje prošlosti ohrabriло je uverenje da ono što nam je isprva nepoznato može postati prisno i poznato. Budući da je ono što poznajemo vidljivo i promenljivo, nije neobično da su prva rešenja išla u pravcu koji je principe stvarnosti tražio u nevidljivom i nepromenljivom. Međutim, nepokolebljiva stabilnost, lišena kretanja i promene, već kod Platona nije mogla biti priznata kao atribut umnog principa celokupne stvarnosti. Naprotiv, ona je bila jednoznačno poistovećena sa mrtvim, ukočenim i beživotnim umom.

Ono što je nevidljivi princip svih vidljivih stvari, što zauzima mesto nekadašnjih bogova Platon nije mogao da zamisli kao nešto veličanstveno i sveto, što bez razuma uporno i nepomično stoji. Ovim neobičnim antropomorfizmom, koji ima snagu arhetipa, jer povlači paralelu između istinske stvarnosti i markantnog ljudskog lika zauvek fiksiranog u nepomičnoj formi statue, po prvi put u istoriji je ukazano da isključivanje odnosa prema drugačijem i različitom od sebe nužno ima za rezultat

samoukidanje. Makar bio i najviši zamislivi, svet koji anulira sve što se razlikuje od njega nužno gasi vlastiti život. Kao da se garant vitalnosti sastoji u održavanju odnosa sa različitim, uključujući i ono što nije živo. Ukoliko istinsko biće »živi i misli«, onda to prevashodno čini tako što mu kretanje i život nisu ravnodušni i naspramni. Rečju, ukoliko su principi vidljive stvarnosti različiti od nje, to nipošto ne znači da su spram nje ravnodušni i indiferentni, lišeni odnosa spram onoga čega su principi. Prikazujući verovatno najpoznatiji filozofski spektakl u našoj vizuelnoj kulturi Rafaelo je učinio nepravdu Platonu. Čarolija likovnog susretanja potiče iz okupljanja onih koji se nikada nisu susreli. Premda je prikazu najistaknutijih filozofskih glava starogrčkog sveta, u čijem središtu se nalaze Platon i Aristotel, pošlo za rukom da objedini i one koji međusobno nisu hteli da znaju jedni za druge, plaćena je i cena u vidu pojednostavljivanja stvari. Umesto da na slavnoj *Atinskoj školi* Platonova desna ruka pokazuje na gore, bilo bi mnogo prikladnije da joj je pridodao i levu, koja pokazuje na dole. Sledimo li ozbiljno ovu simboličku vertikalnu, shvatićemo da naše priznanje nečega idealnog, simbolički višeg, ne podrazumeva njegovo odvajanje od nedovoljnog i faličnog, simbolički nižeg. Ukoliko ne održava i ne čuva svoj odnos sa razlikom, ono simbolički više će zapravo izgubiti razlog da se smatra takvim, jer neće imati u odnosu na šta da se ispostavi kao više. Tamo gde je relacija presudna, odnosi moraju biti uzajamni, usmereni u oba smera. Zbog toga su ruke neizbežno usmerene i na gore i na dole.

Lekcija antičkog iskustva razlike ukazuje nam na fatalne posledice apsolutizovane razlike. Kada je fiksiramo kao da je u potpunosti nezavisna od onoga od čega se razlikuje, oduzimamo joj vitalnost i smisao. Razliku tada okamenujemo u nešto što je iznutra poriče i opovrgava. Naredna pouka nam sugeriše da ono raznovrsno ne treba obezvređivati kao simptom neke manje, oskudnije stvarnosti. Štaviše, integracija različitog u jedinstveni sklop pokazala se kao nužna da se životnost i dinamika ljudske stvarnosti ne bi doživljavala u liku statične i nepromenljive, zauvek određene i dovršene skulpture. U uzajamnoj, obostranoj upućenosti onoga identičnog na različito i različitog na identitet možemo prepoznati jedan od presudnih civilizacijskih iskoraka takozvanog *grčkog čuda*. U njoj se takođe krije i razlog zbog kojeg evropsku umetnost možemo da okarakterišemo kao proizvod svojevrsne *kulture razlike*. U zajedničkoj srži nebrojenih umetničkih dela leži uvid da život podrazumeva razvoj, a ovaj pak sve veću složenost, kojoj pak nije moguće prići bez razvijenog smisla za drugost.

Međutim, promišljanje i slikanje drugosti se ispostavilo kao daleko bezazlenije i lagodnije nego njihovo življenje. Umetničko građenje složenog, vizuelno diferenciranog sveta u kojem se identično i različito uvek iznova prepliću i prelamaju, ipak se ispostavilo kao lakše nego li političko oblikovanje ljudske zajednice u kojoj ima dovoljno mesta i za identične i za različite. Ovde prevashodno mislimo na bolno dugu, po čovečnost ponižavajuću i neslavnu, isprva evropsku, ali docnije i globalnu tradiciju kontinuiranog nasilnog razračunavanja sa negovanjem drugačijeg načina života i zastupanjem drugačijih znanja, običaja ili verovanja. Ukoliko nismo već podlegli sugestiji sveopštne harmonije u aktuelnom medijskom ambijentu raznolikih glorifikovanja razlika, naše obraćanje nekadašnjoj kulturi sećanja na razlike doneće nam neočekivane uvide.

Shvatićemo da je naše savremeno shvatanje razlike kao bogatstva tek relativno skori pokušaj amortizovanja hronične sklonosti ljudske zajednice da tretira kao pretnju sve ono što na bilo koji način odstupa od ustaljenih principa i vrednosti na osnovu kojih ona funkcioniše. Identitet koji se oseti ugroženim razlikom od davnina bez mnogo pardona podrazumeva da ima pravo da je napadne. Stilizovan u formu odbrane koja je neophodna za opstanak i preživljavanje, napad na razliku je za sebe odavno smislio odličan alibi, koji u okvirima svakidašnje političke pragmatike nije uvek moguće opovrgnuti. Društvena realnost kulture razlike je *per se* poprište sukoba. Ona nas suočava sa dramatičnom scenografijom, u kojoj se, sasvim svedeno prikazan, susret zajednice s razlikom nužno odvija u dva osnovna smera. Ukoliko zajednica prepozna razliku kao produktivnu, a ujedno i bezopasnu, ona će biti spremna da je prisvoji. Teorija kulturnih pozajmica nas uči da najoriginalnije kulture nemaju više od dvadeset procenata vlastitih izuma i proizvoda. To onda znači da je sve ostalo odnekud došlo, najpre prepoznato kao značajno i potrebno, a zatim usvojeno i pozajmljeno od nekih drugih kultura. Većina onoga što mi mislimo da jesmo, što smatramo samo našim, bliskim i prisnim, svoje poreklo ima u nekim tuđim i nepoznatim vremenima, svetovima i kulturama. Život pojedinih civilizacija nije ništa drugo do neprekidna cirkulacija razlika. Budući da ona stvara utisak nezaustavljivosti, i skreće pažnju na sebe nemetljivom spontanošću, dinamikom međusobnih povezivanja i umrežavanja, preuzimanja i prisvajanja, pogled na razlike iz kulturne optike lako može da zavede ka idealizovanim stereotipima prema kojima u svetu razlika vladaju isključivo skladna ljubav, poštovanje i razumevanje.

Takva predrasuda biva demantovana čim kulturnu perspektivu dobrodošlih i svima prihvatljivih razlika zameni njihova svakidašnja upotreba. Nakon što se donekle upoznamo s njom, uviđamo da promocija izvesnih razlika itekako može da ima tek marketinšku funkciju da prikrije i učini nevidljivim neke druge razlike. Osvetljavanje jednog dela društvenog spektra razlika onda baca senku i zatamnuje neki drugi deo. Pored različitih vidova *politike razlike*, koje su kreiranje i garantovanje prostora za ispoljavanje razlike po pravilu poistovećivale sa merom "otvorenosti" i tolerantnosti određene zajednice, pri čemu je za tvrdokorna isključivanja razlika bila rezervisana stigma totalitarne neljudskosti, mogli bismo govoriti i o *ideologiji razlike*. Njene prepostavke nam kazuju da odnos zajednice prema pojedinim vidovima razlike po pravilu nije simetričan i istovetan. Naprotiv, u svakom istorijskom trenutku je na delu svojevrsna asimetrija, koja nam ukazuje na različite tretmane razlika. Dakako, kriterijumi na osnovu kojih se ti tretmani mere i utvrđuju variraju od zajednice do zajednice, ali gotovo uvek imaju dodira sa onim aspektima zajedništva koji se smatraju u najvećoj meri integrativnim. Ukoliko ideologiju razlike ozbiljno osmotrimo, pomenuti znak jednakosti između javnog prisustva razlike i otvorenosti društva ispostaviće se kao iznenađujuće naivan. Naime, vidljivost izvesnih razlika itekako može da igra ulogu paravana koji neke druge razlike čini nevidljivim i nepostojećim. Ideologija razlike utoliko ukazuje na njihovu kompenzaciju funkciju, koja ima za cilj da izvrši preraspodelu javne pažnje s jednog tipa razlike na drugi. Ideologija razlike kreira hijerarhiju tamo gde joj nije mesto, jer pojedine razlike tretira kao poželjne ili prihvatljive, dok se prema nekim drugim razlikama ponaša kao da ne postoje.

Otuda nije neobično da u javnoj sferi u prvi plan dospeju tenzije, ali ne u nasleđenom, dobro poznatom vidu većinskog obračuna s razlikom, nego između različitih vidova razlike. Napetosti se ne odvijaju samo u ravni kvantitativno neravnopravnih većine i manjine, nego takoreći među manjinama kod kojih se određeni stepen poklonjene pažnje i pružene zaštite poistovećuje s kvalitetom društvenog statusa. Nije realno očekivati preteranu interakciju među vidljivim i nevidljivim razlikama. Dugoročno posmatrano, javno potenciranje jednog tipa razlike odvija se nauštrb nekih drugih, što otvara mogućnost budućeg sukoba. U njima nije isključeno da resantiman nevidljive razlike prepozna povlašćenu, društveno favorizovanu i povlašćenu razliku kao svoju legitimnu metu. Posebno onda, kada pripada onoj interesnoj sferi kojoj javno propitivanje mogućih načina redistribucije društvenog bogatstva nikako ne ide na ruku. U solidarnosti među razlikama, u otvorenoj i javnoj borbi za ravnopravan

tretman prepoznajemo jedini produktivan lek na tenzije koje ideologija razlika neminovno proizvodi svuda gde dobije priliku da bude aktivirana.

Napustimo li ovaj horizont zajednice u kojoj je uvek na delu izvesni stepen mimetičnosti, odnosno uzajamnog oponašanja njenih pripadnika, koje se obično svodi na prisvajanje modela prema kojem funkcioniše aktuelna politika razlika, dospevamo do pojedinca, koji postaje autonoman u meri u kojoj mu je pošlo za rukom da samostalno izgradi svoje afinitete ka razlikama. Poruka takvog pojedinca nužno bi glasila da izvorna usmerenost ka drugosti može biti podstaknuta samo iznutra, nikako spolja. On bi takođe mogao da nas pouči da je volja za promenom tematskog i problemskog horizonta aktuelne politike i ideologije razlika neuporedivo najdragoceniji uslov za njihovo ozbiljno uvažavanje i dostojanstven tretman.

Za razlike nije spasonosni znak kada se svi reflektori zajednice uključe i upere u njih, posebno ne onda kada se radi o pojedinačnim razlikama. Za razliku od prevelike javne pažnje, razlikama deluje daleko više obećavajuće ono osvetljenje koje zajednica usmerava prema samoj sebi i pri tom ujedno prepoznaće i priznaje razliku kao svoju, kao vlastiti, integralni deo sebe same. S onu stranu svake asimilacije, budućnost razlika je uvek vezana za razvijanje, a ne gušenje odnosa spram onoga od čega se razlikuju. Razlike lišene relacije prema identitetu prestaju da važe kao razlike. Platonovo upozorenje da princip svega živog, umnog i lepog može da poprimi oblik beživotne statue, indirektno kazuje da takve razlike same sebe umrtvijuju, ukidaju i opovrgavaju. U savremenom govoru o inkluziji utoliko se krije nešto daleko više od puke političke korektnosti. Pojam inkluzije potpuno je logičan odgovor na patologiju politike razlika koja počiva na isključivanju, a ono se može odvijati u oba smera. Kako u smislu celine koja od sebe amputira razliku, otklanjajući je kao nepoželjno strano telo, tako i u smislu razlike koja ne pristaje da supostavi bilo kakav odnos, vezu ili pripadnost celini u odnosu na koju se razlikuje. Ontologija razlika polazi od prepostavke da se o onome što jeste mora govoriti u relativnom smislu. Posledično, govor o tome šta neka zajednica jeste ostaje puka tautologija ukoliko se iz njega isključi svaki oblik njene drugosti.

Međutim, važi li i danas ova međusobna upućenost zajednice na razliku, i obratno? Može li se sačuvati teza o dobrodošloj razlici kao podsticaju mukotrpног iskoraka iz jedne civilizacijske paradigme u drugu, o volji za napuštanjem nepodnošljivo uske, svakodnevne perspektive, naočigled savremenog sveta u kojem nam je

omogućena komunikacija posredstvom koje smo u prilici da trenutno dođemo do željene informacije o svim dosadašnjim paradigmama i svakoj zamislivoj perspektivi? Opstaje li ona kao smislena, kada se gotovo svaki horizont, gotovo sve forme zamislive i nezamislive, moguće i nemoguće drugosti čine medijski dostupnim i komunikativno pristupačnim u svakom trenutku? Ova pitanja nas prevashodno upućuju da se obratimo posledicama svojevrsne ekonomije razlika. Za razliku od politike ili ideologije, strategija *ekonomije razlika* cilja na njihovu, principijelno beskonačnu proizvodnju, čiji jedini kriterijum je određen stepenom profita koji dotična razlika donosi. Doslovno, ekonomija razlika podrazumeva ne samo eksplorisanje razlika u svrhu stvaranja profita, nego i njihovo izmišljanje, proizvođenje i simuliranje. Lako dostupnost razlike svake vrste posledica je ekonomije razlike. Da li upravo u njoj valja prepoznati krivca za masovnu rasprostranjenost visokog stepena zasićenja i ravnodušnosti spram razlike? Pođemo li od toga, da najintenzivniji oblici ravnodušnosti po pravilu stupaju na scenu onda kada preobilje ponude biva praćeno sasvim skromnim potrebama, čini se da se teško nazire izlaz i odgovor na izazov s kojim nas suočava ekonomija razlike. Savremeni kontekst u kojem se nalazi naš odnos prema razlikama moguće je uporediti sa nelagodom s kojom se asketa krajnje skromnih apetita suočava na gozbi prepunoj najrazličitijih đakonija i specijaliteta.

Naredni aspekt ekonomije razlike sastoji se u tome, što je u potpunosti prigušen i amortizovan njen negacijski potencijal. Konzumerska neobaveznost kupoprodajnih odnosa, posedovanja, uživanja i trošenja razlike *eo ipso* obesmišljava i onemogućava kapacitete razlike da predstavljaju nešto nejednako, što se opire sjedinjenju, da bude nešto što samu sebe može da negira i da postane drugačije, da se promeni.

Umesto nekadašnje logike nejednakog razvoja, koja je s jedne strane nudila egzotizam veličanja razlike koja se u osnovi ne poznaje, dok je s druge pribegavala imperijalnom »civilizovanju« svega što odstupa i što je različito od vlastitih standarda, sada je glavnu ulogu dobila *tržišno oblikovana ekonomija razlike*. Ona načelno polazi od toga da najpre valja napustiti imperijalno motivisane predrasude o kvalitativnim razlikama među kulturama. Svakoj pojedinoj kulturi ona dodeljuje jedinstveni status i priznaje joj da predstavlja nešto neuporedivo, samosvojno, nešto posebno što ne odlikuje nijednu drugu. Time su stvoreni preduslovi prema kojima svaka kultura ima nešto važno da nam kaže. Međutim, presudno pitanje se tiče mesta sa kojeg se odlučuje šta je to što je važno. Sa tog mesta možda se najbolje

razaznaju horizonti savremene *krize razlike*. Nezavisno od toga da li je njeno poreklo vezano za »demokratizaciju razlika« u postindustrijskim društvima, u kojima je izgubljena empirijska osnova nekadašnjeg homogenog identiteta, ili je u pitanju zasićenost svakidašnjim medijskim prisustvom pripitomljenih razlika u globalnom selu, nema sumnje da se savremena tražnja za razlikama ne može ni izbliza uporediti sa prebogatom ponudom. Sama po sebi, razlika je u savremenim uslovima izgubila nekadašnju ekskluzivnost. Kada nije praćena odgovarajućom tražnjom, prebogata ponuda ne nailazi na očekivani odziv, jer se pre mora suočavati s ravnodušnošću.

Za razliku od nekadašnjeg suparništva, spram savremenih razlika smo savršeno ravnodušni ukoliko one ostaju na bezbednoj distanci od nas. Geopolitički pandan, odnosno svojevrsni komplementarni odjek ekonomске proizvodnje razlika suočava nas sa fenomenom odbrane od razlika. Ukoliko ekonomija razlika ozbiljno namerava da plasira razlike koje svuda proizvodi, ona ujedno mora da stvori i masovnu glad za njima. Međutim, kao da joj se to vraća u vidu bumeranga, pošto pomenuta žeć za razlikama biva probuđena i kod ekonomski različitih. Realnost ekonomske logike razlike najdrastičnije je vidljiva u talasu migracija u kojem ekonomski različiti, tj. siromašni takođe osećaju intenzivnu glad, premda ona izvorno nije bila njima namenjena. U nameri da je utele, oni nisu spremni da čekaju na progres u vlastitim zemljama, nego se radije masovno sele u nadi da će im poći za rukom da se i sami redovno opskrbljavaju robnim razlikama, kao što to čine i ekonomski uspešniji. Ekonomija razlika se utoliko svodi na dvostruki proces proizvodnje i odbrane od razlika. Radi ekonomskog napretka razlika uvek iznova biva podsticana i proizvedena, dok se u isto vreme različiti drže na sigurnoj razdaljini od proizvođača razlika. Možda će nam tek budućnost posvedočiti duboku nelagodu koju ćemo osetiti kad god budemo prinuđeni da kažemo nešto o drugima. Sva je prilika da će se tehnički, ideološki i ekonomski tretman razlike u budućnosti još drastičnije odraziti na smislenost naše relacije sa samima sobom.

RAZLIKE Studentski kulturni centar Novi Sad - FABRIKA

Razlike

17.06-02.07.2016.

Razlike / Studentski kulturni centar Novi Sad, Fabrika

25.06-02.07.2016.

Razlike / Cinema City, Kineska četvrt, Novi Sad

23.12-10.01.2017.

Razlike / Kulturni napad, Kulturni centar Indija, Galerija kuće Vojnovića

23.11-30.11.2016.

Razlike / Kulturni napad, Sremska Mitrovica, Arheološki lokalitet Carska palata Sirmijuma

Učesnici:

Adrián Klájó, Aleksandra Trajković, Aleksandra Simović, Adrienn Ujhazi, Barbara Jovanović, Borislava Nedeljković, Bosiljka Zirojević Lečić, Bojan Novaković, Biljana Jevtić, Danica Jevđović, Dejan Jankov, Dragan Hajrović, Dragan Matić, Dušica Čupović, Dragutin Jegdić, Goran Despotovski, Đorđe Čorić, Ekatarina Mitković, Emilija Valentikova, Irena Kovač, Ivana Lazić, Irina Dulović, Ira Prodanov Krajišnik, Jovana Čajović, Jovana Stojaković, Jelena Gajinović, Julijana Horvat, Kristina Palanjuk, Luka Stojanović, Lidija Marinkov Pavlović, Ljubomir Vučinić, Marijana Buljovčić, Marko Tošić, Marija Savrin, Marija Jevtić, Mia Džidara, Miloš Đorđević, Mladen Stojanović, Natalija Radovanović, Nebojša Bumba, Nina Milivojević, Nikoleta Buljovčić, Nikola Nikolić, Radenko Orović, Sanja Stvorcova, Sara Apostolović, Sandra Janjatović, Semra Kadrić, Antal Szilárd, Srđan Šarović, Sonja Halilović, Stefan Stojanović, Stefan Jovanović, Tomislav Todorović, Uroš Dožić, Vanja Ignjac, Vanja Novaković, Vladimir Frelih, Zvezdana Đurčić, Željko Mandić, Ranko Dragić, Stanislav Drča, Luka Prstojević.

Muzika:

Trio-Difference

Željka Milošević, Isidora Filipović, Ljubomir Nikolić

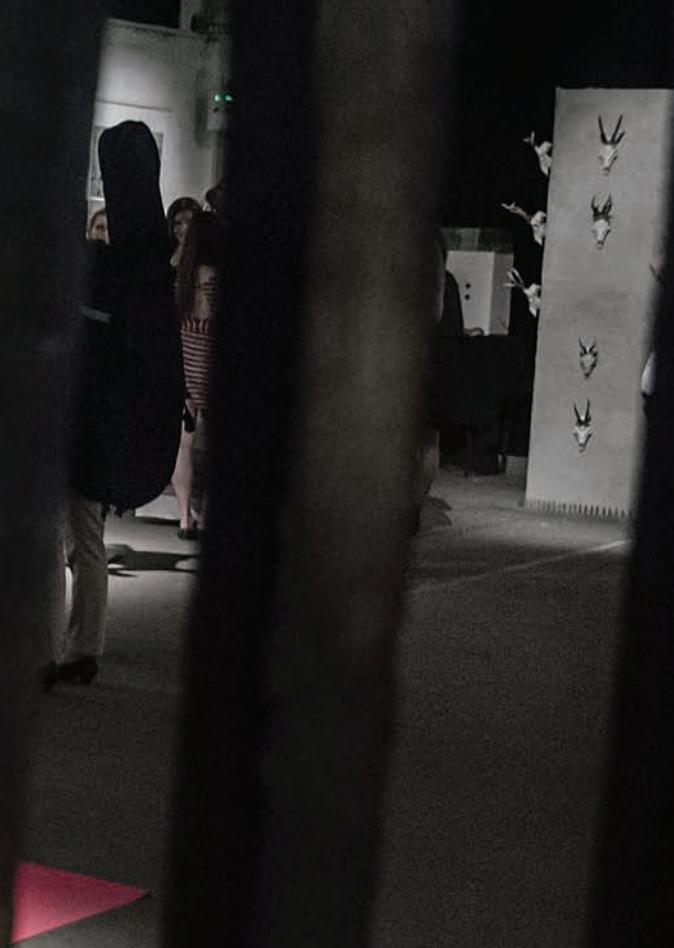
Zvučni Sessioni

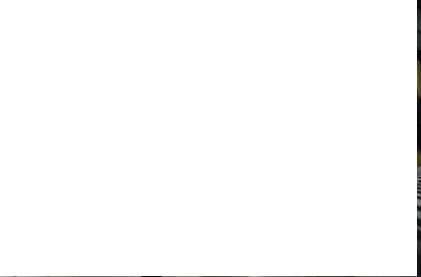
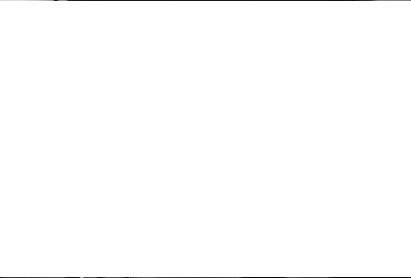
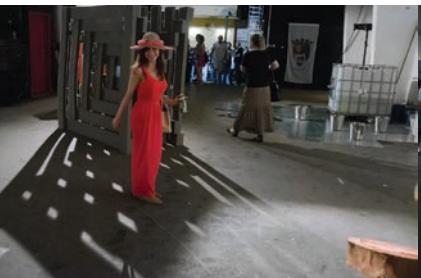
Gosti:

Joachim Eckl, Austrija
Nathalie Stirnimann, Švajcarska

Umjetnička akademija u Osijeku
Ivana Jozić, Andrea Knezović

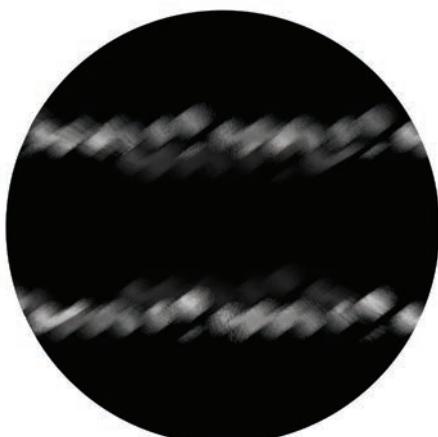
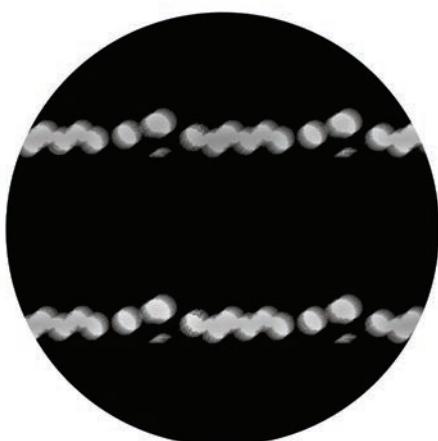

Joachim Eckl

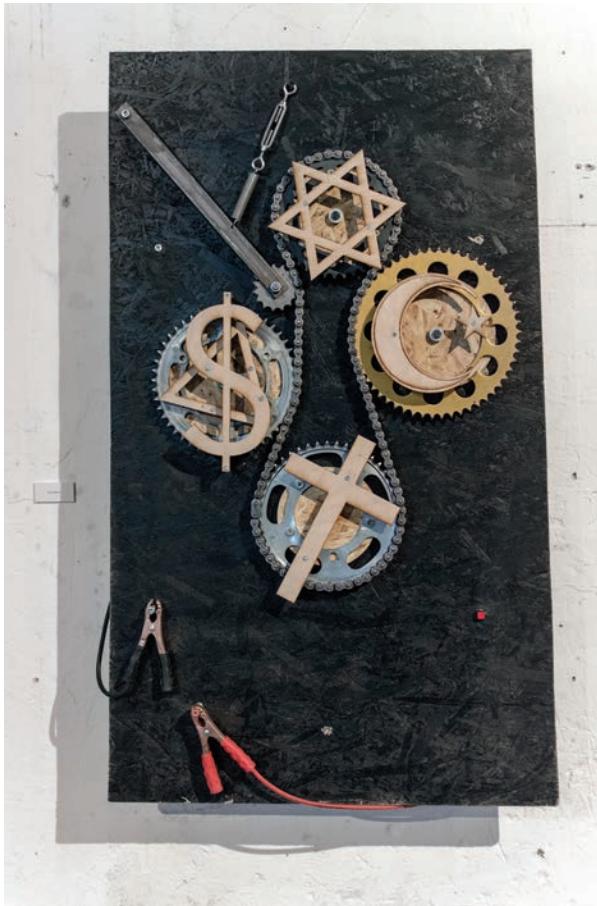
Danube / Links - Installation & performance / Novi Sad

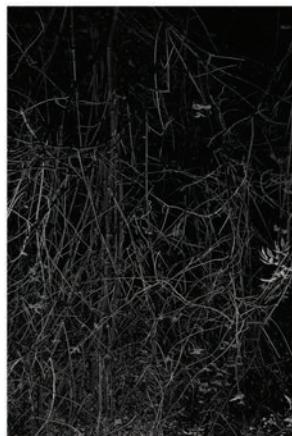
Irina Dulović
WHO ARE YOU AFRAID OF? / instalacija

Zvezdana Đurčić
Biopsy II / print

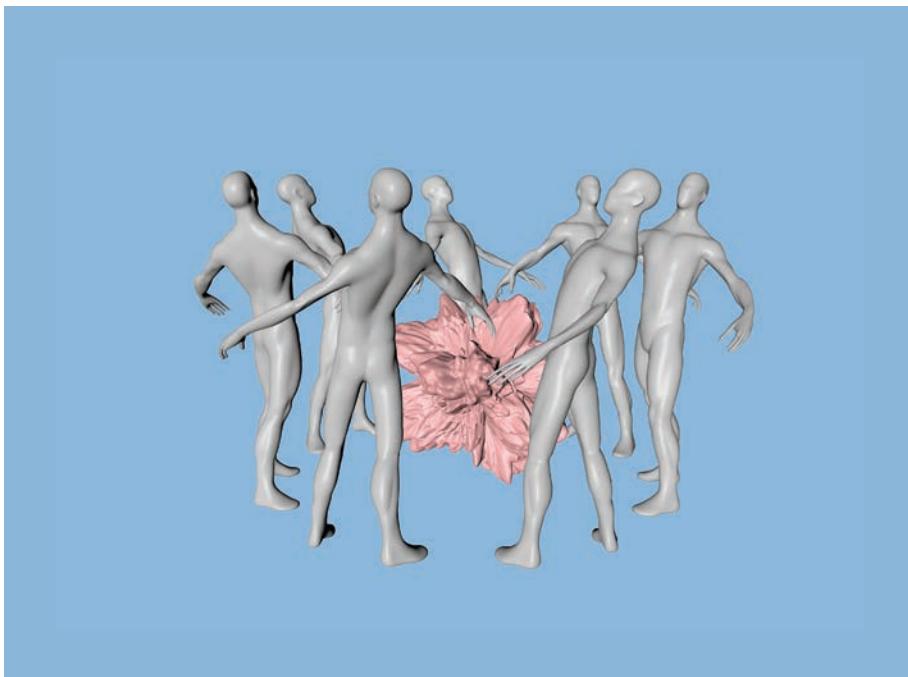
Jelena Gajinović
Machine / interaktivna instalacija

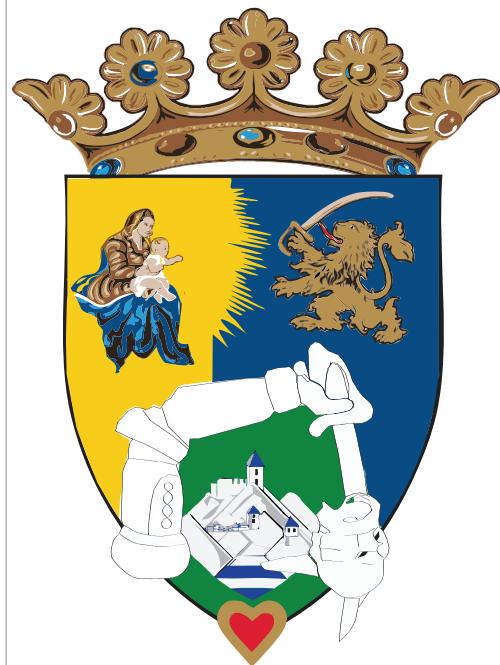
Vanja Novaković
Serija Conditions / fotografija

Semra Kadrić
Buka / fotografija

Luka Stojanović
Ritual / print

SUEuKI

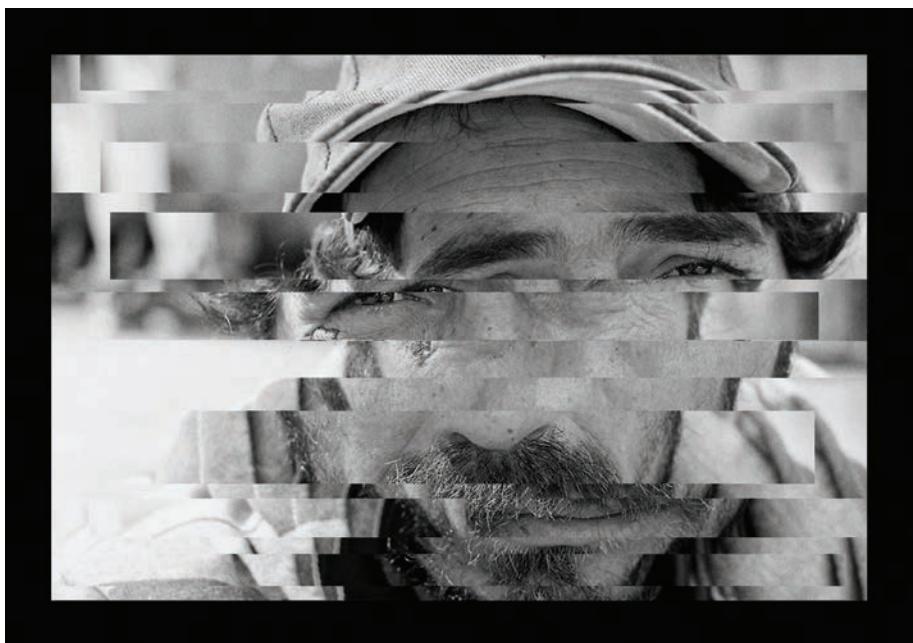
Danica Jevđović, Irena Kovač, Marijana Buljovčić
SUEuKI sve(t) / zastava

Nina Milivojević
Erotika / interaktivna instalacija

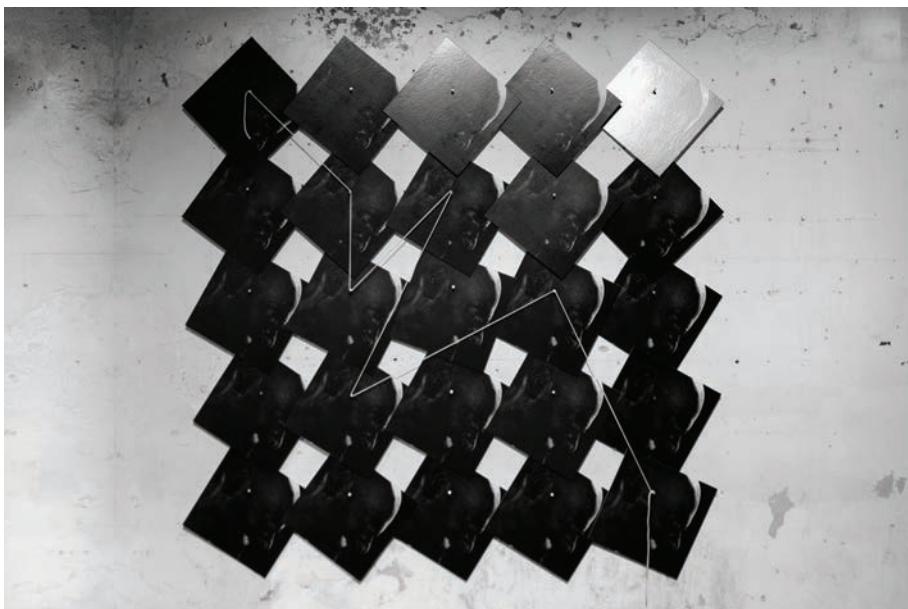
Uroš Dožić
Za pranje / slika

Đorđe Ćorić
Presek karakterne forme / print

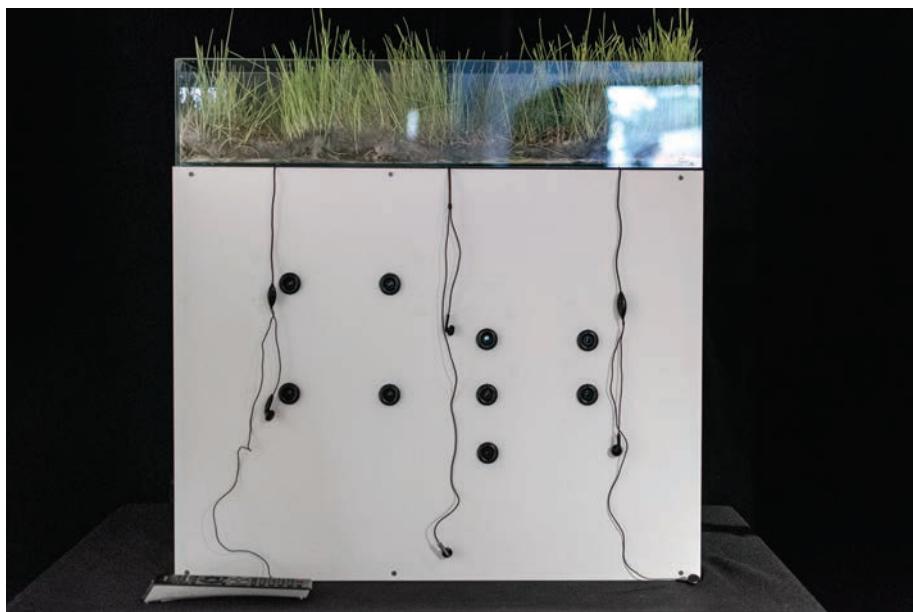

Natalija Radovanović
Serija 2 / print

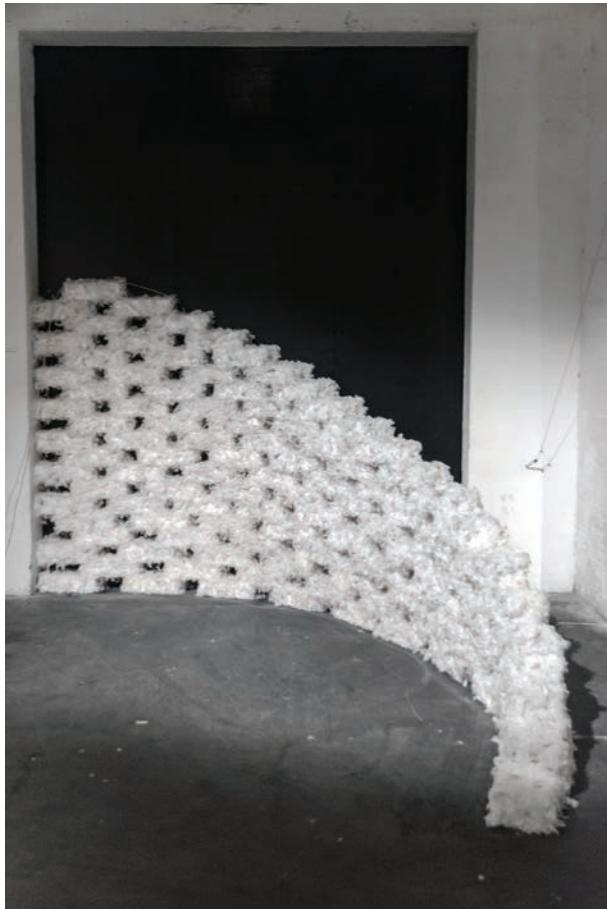

Srđan Šarović

Pain per second - analysis 1 / print-instalacija

Adrienn Ujhazi
Modifikacije / interaktivna-instalacija

Aleksandra Trajković
The Wall / instalacija

Dragan Hajrović
Fragменти / crtež

"S" (bezučna fonema)
 istraživanje varijacije (bezučne foneme) "S" na temu: *igra ritma* fonema voko-vizuelne poezijske
 istraživanje varijacije igre ritma obojenih reči (voko-vizuelne poezijske) kroz komplementarni odnos N/P (narandžasta/plava)

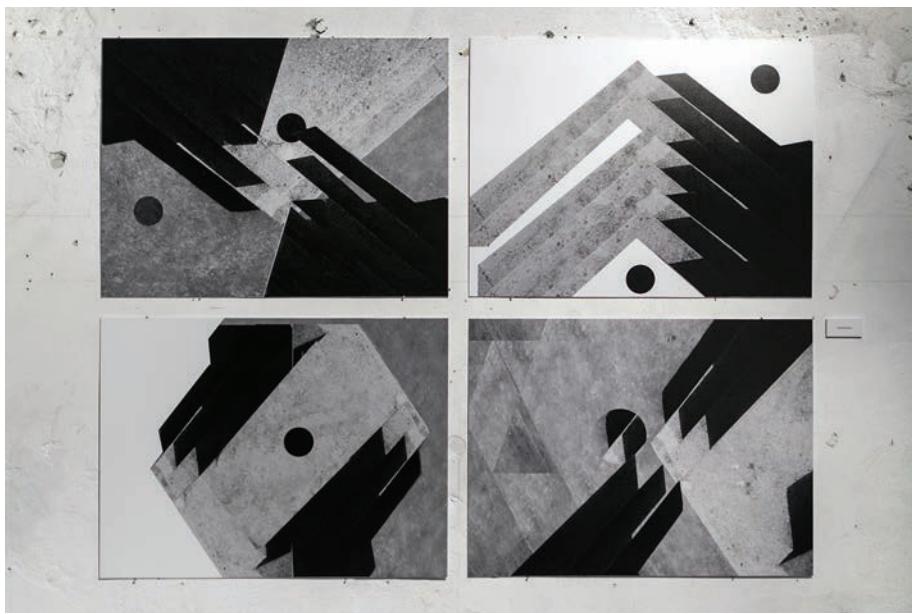
Sadržaj (vizuelne poezijske):

tonus sonus h(uman)us
tonus sonus konus
tonus sonus fetus
tonus sonus rebus
tonus sonus mošus
 saglasja klasja **glasa** **vlasi**
glasa suglasnika suglasja
 bos **glas** **stopala**
stopalo **siluete** (s)ljubljene tišine
živopis životpisa pijanismo **siluete**
 misa elisa **živopisa** pov-isilica narc-isa
misa **irisa** mirisa
 me-los solo **sol** iskre **irisa**
sol notom svica svitala je caklasta **svita** svila
 caklasti **odblesak** plamti **sviti**
 disaj lista **ples(a)ti**
 gusle **zasuzile**
 zasuzili kontrabasi vodoplavno slapom note "d"

Biljana Jevtić

Moza(i)k muzike / Foto instalacija

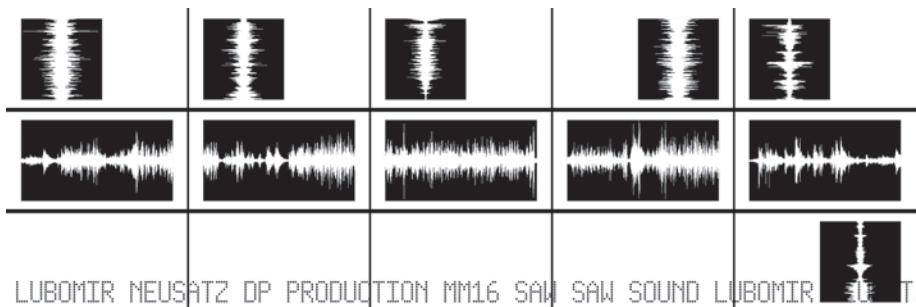
Naziv: Varijacije na fonemu S. / print

Emilia Valentikova
Stepenice / print

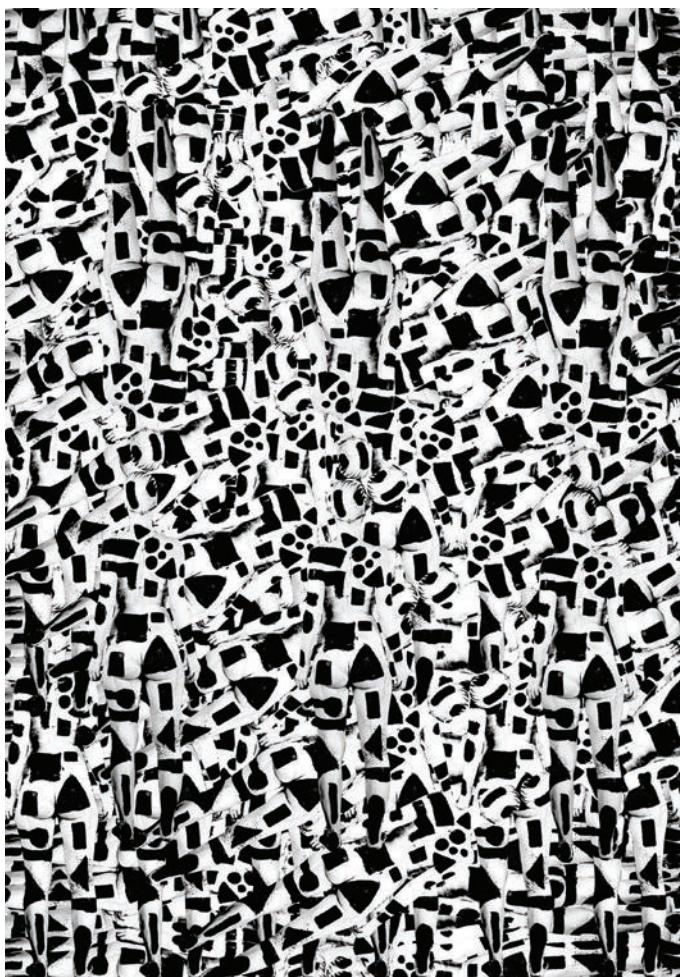
Nebojša Bumba
Rain man, Fear, White noise, A.I., Человек... / video

Ljubomir Vučinić

*Saw Saw Sound
digital prints
Lubomir Neusatz DP Production*

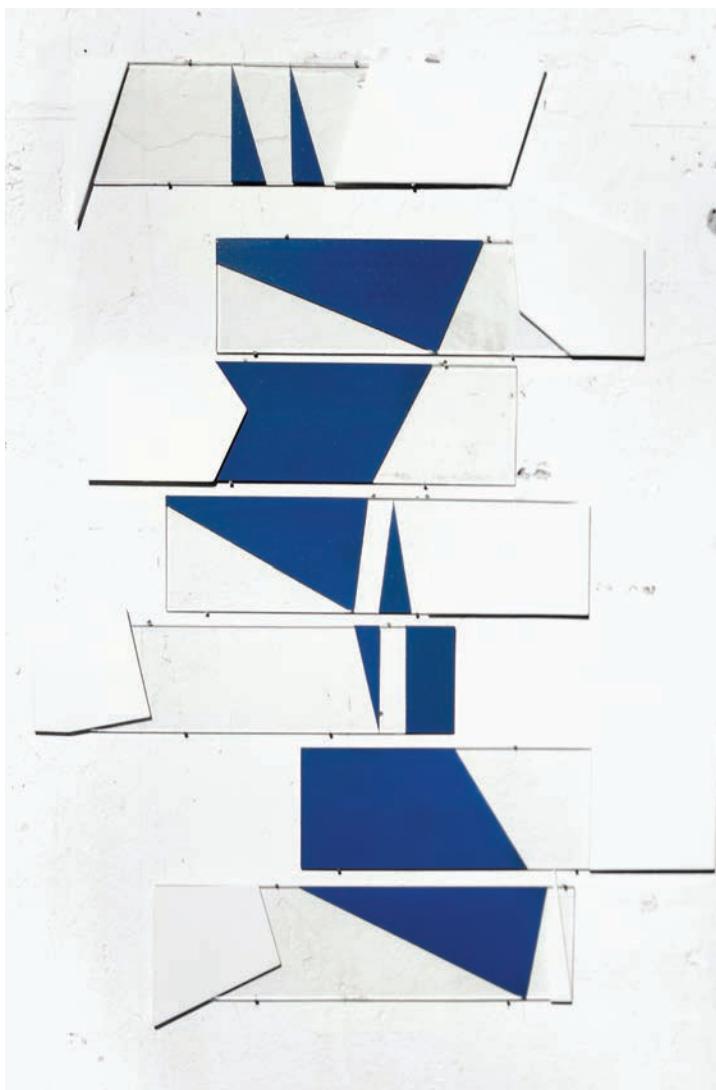
realizovano uz tehničku saradnju sa Nenadom Ilićem

Vanja Ignjac
Geometrija žene / print

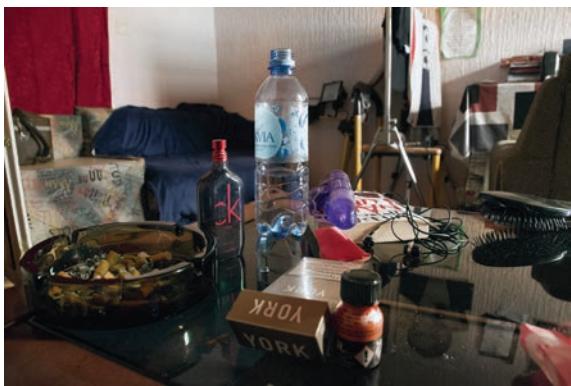
Mia Džidara
O koži / print

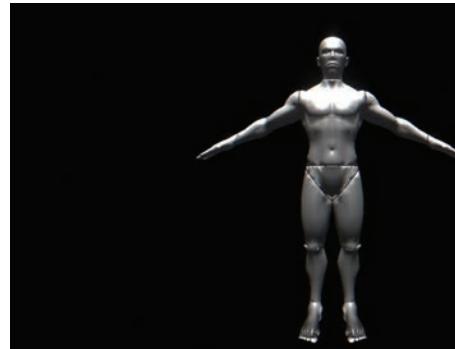
Bosiljka Zirojević Lečić
Horizontalne kompozicije / instalacija-kombinovana tehnika na staklu

Julijana Horvat
Folis / slika

Andrea Knezović
Stan / ink-jet print

Golden je interaktivna instalacija inspirisana Leonardovim zapažanjima zlatnog preseka na čovekovom telu. Naime, zaključio je da se ljudsko telo može upisati u kružnicu i podeliti pravilima zlatnog preseka sve od jagodice prsta do visine tela, ili raspona ruku.

Rad smešta, za razliku od Leonarda, ljudsko telo u 3D prostor i omogućuje da se ono rotira po x,y,z osi. Ovo nam omogućuje bolje sagledavanje te kružnice koja opisuje telo, i dozvoljava nam da beležimo njeno deformisanje u odnosu na položaj tela u prostoru. Takođe zasebni delovi tela mogu da se pomeraju sami za sebe, i tako opisuju svoju kružnicu jer se rotiraju u odnosu na centar najduže strane dela tela koji se manipuliše.

Odatle rad dovodi do zaključka da zaista sva tela i materija može da se smesti u određenu kružnicu i podeli na zlatan presek. On zaista jeste "zlatan", matematičko savršenstvo proporcije prirode. Za instalaciju je korišćen Arduino mikrokontroler i četiri potenciometara. 3D model je obrađen u programu Belnder a ceo kod u VVVV multimedijalnoj platformi.

Stanislav Drča, Luka Prstojević
Golden / interaktivna-instalacija

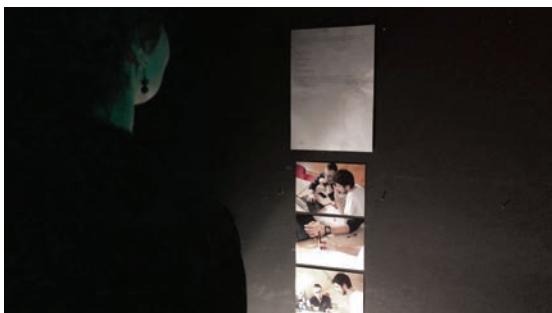
Antal Szilárd
Montaža Zlata VK
Stella's England / video

Ivana Jozic
Šuma / ink-jet print

Vladimir Frelih, Dragan Matić
Razlike / fotografija

Barbara Jovanović, Stefan Jovanović
Umetnost danas / video-instalacija

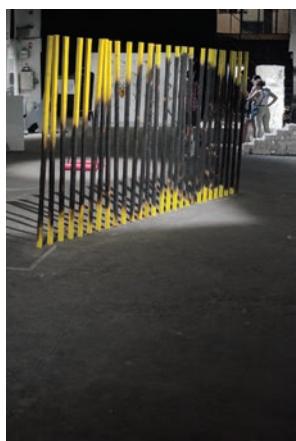
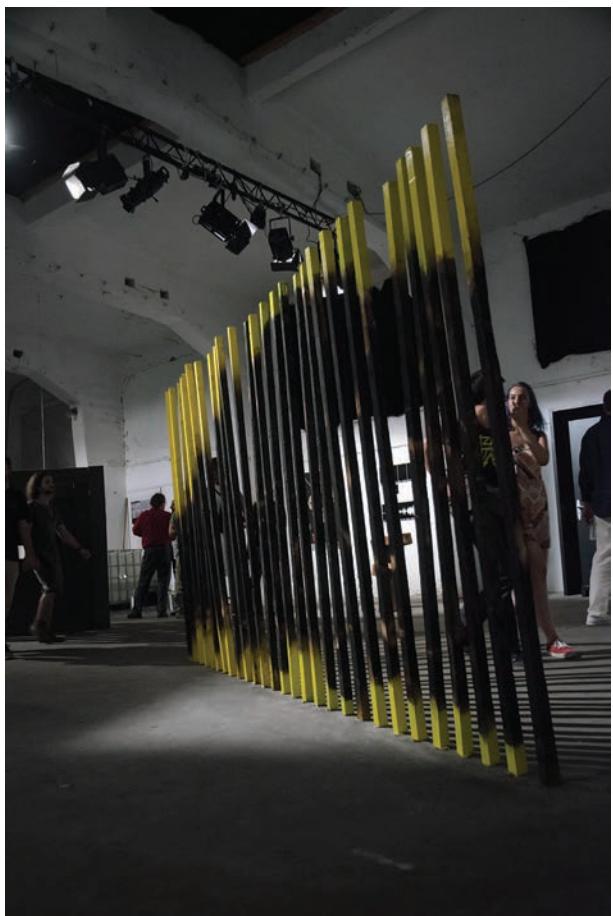
Sonja Halilović
Pećinski crtež jednog kompjutera / lite box

Nikola Nikolić
#flashbacks! / video-instalacija

Jovana Čajović
Forma prostora / animacija

Adrián Klájó
Ostaci (ostatak) / instalacija

Ranko Dragić
Dve krošnje / skulptura

Miloš Đorđević
Tesseract / instalacija

Nikoleta Buljovčić
Transformation / instalacija

Sanja Stvorcova, Goran Despotovski
Mutna voda / instalacija

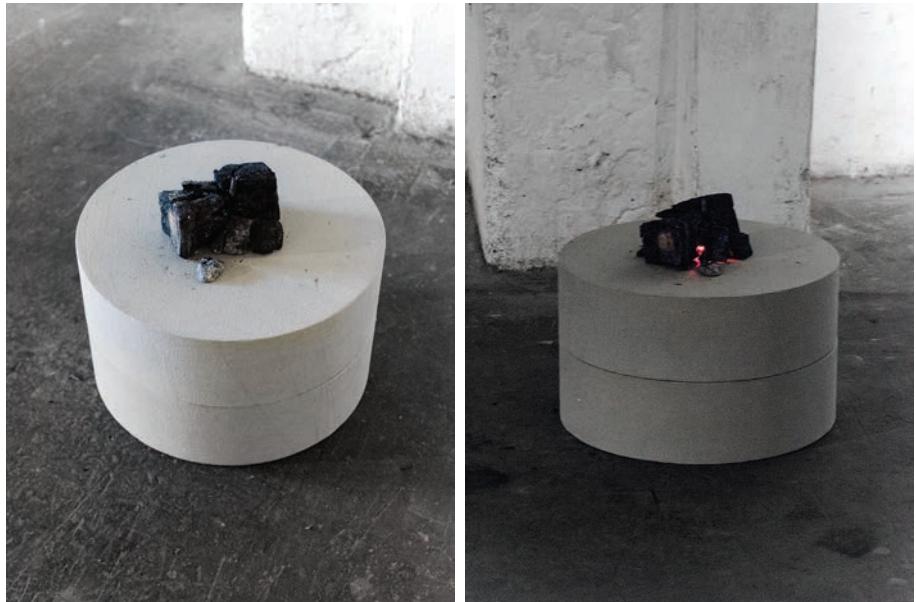
Dejan Jankov
O (nula) K / instalacija

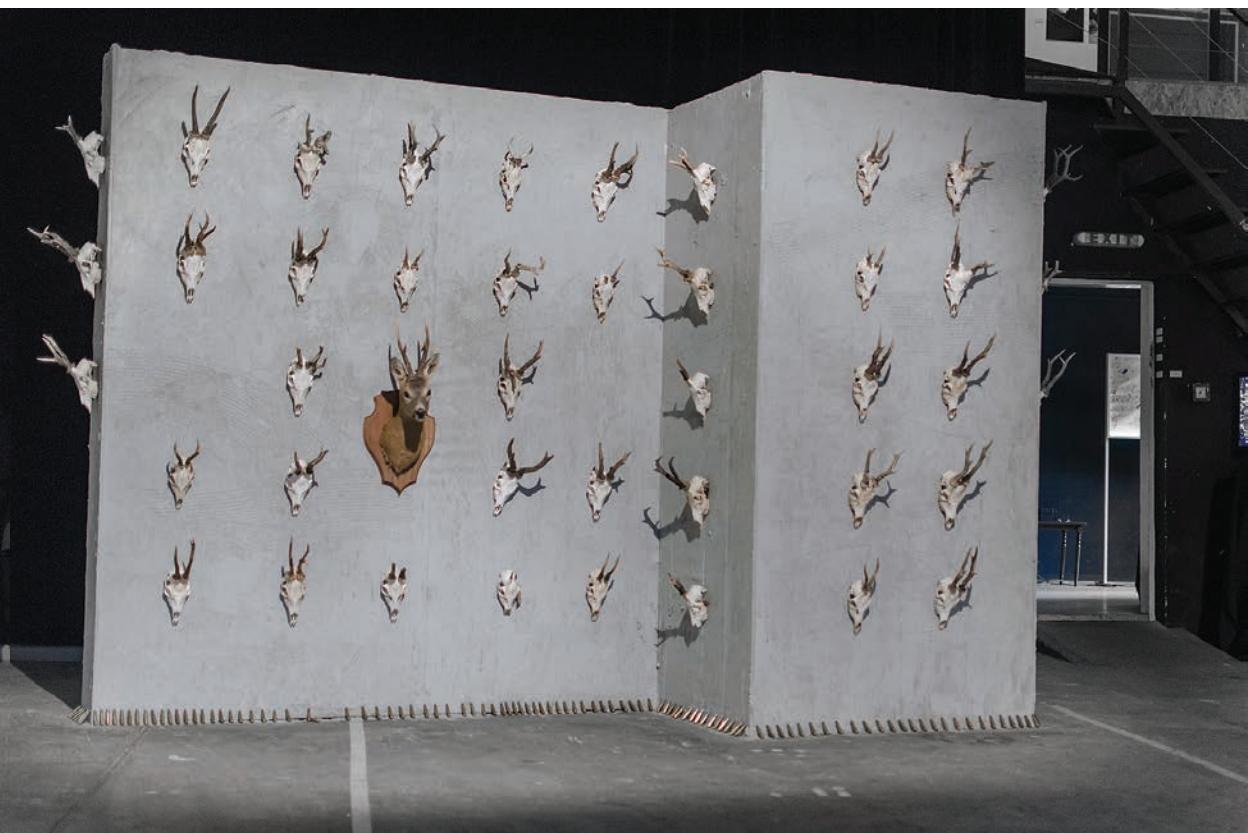
Kristina Palanjuk
Once upon a time... / instalacija

Sandra Janjatović
Die Welle / instalacija

Bojan Novaković
Led-žar / instalacija

Dragutin Jegdić, Mladen Stojanović
(DE)formation / instalacija

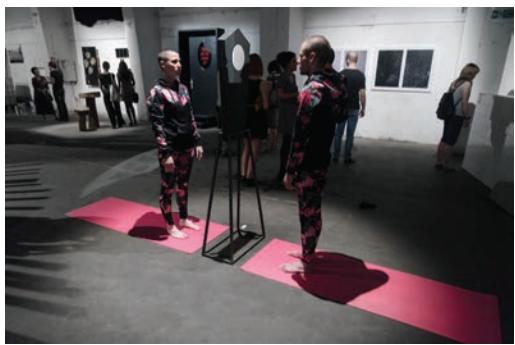
Jovana Stojaković
Vukovar, priča o životu i umiranju / fotografija

Tomislav Todorović
Glava M.B / skulptura

Radenko Orović
Nedača i šansa / instalacija

Nathalie Stirnimann
Stefan Stojanović
NDE / performans, 1 sat

Lidija Marinkov Pavlović
Rezervat / print-instalacija

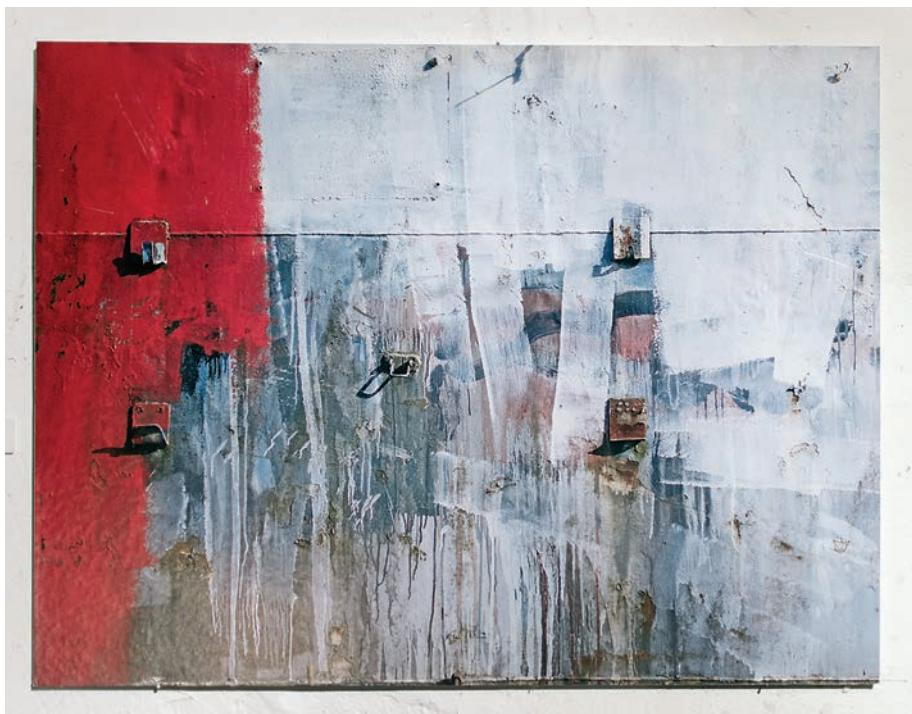
Sara Apostolović
Akademija / instalacija

Dušica Čupović, Marija Savrin
Ed ducco / instalacija

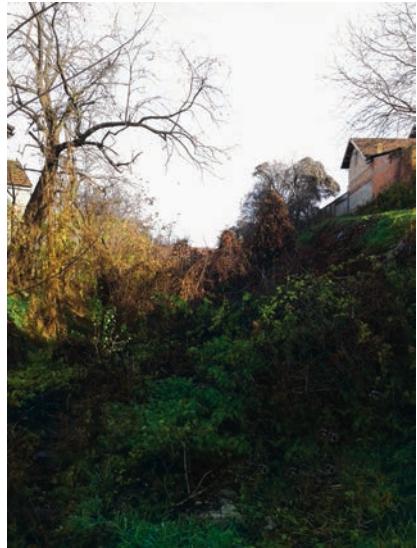
Borislava Nedeljković
Polja / relief

Željko Mandić
Bez naziva / fotografija

Aleksandra Simović
Bordel Inferno / instalacija

Ira Prodanov Krajšnik
Znam-Ne znam / fotografiјa

Ekatarina Mitković, Ivana Lazić
The essence of toys / instalacija

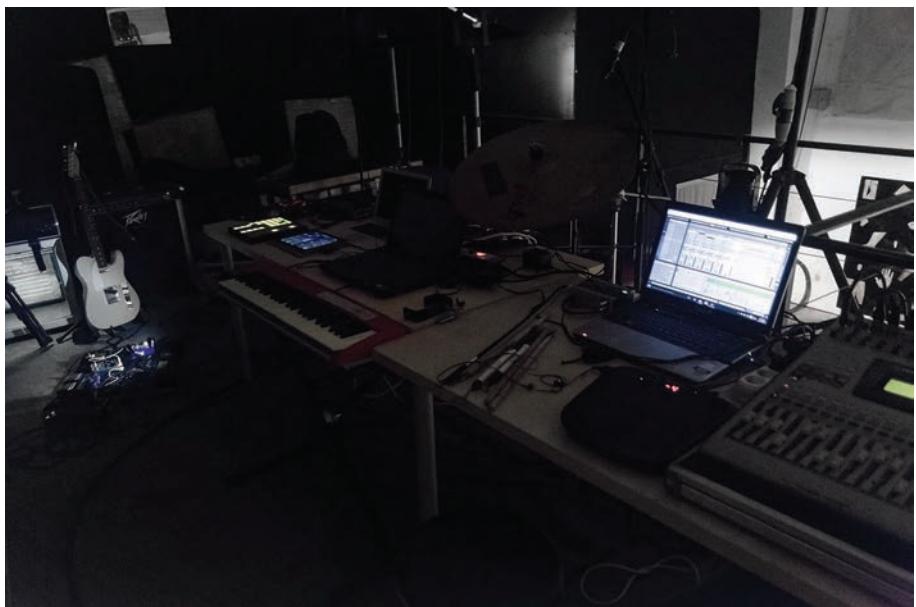
ЗАТВОРЕНО ГРАДИЛИШТЕ

ZATVORENO GRADILIŠTE   GRAĐANSKA INSPEKCIJA

Marko Tošić
Sloboda / akcija-performans

DIFFERENCES 2 - za dva objekta, harfu, violončelo i elektroniku
autor: Ljubomir Nikolić,
izvođači: Trio-Difference: Željka Milošević - harfa,
Isidora Filipović - violončelo,
Ljubomir Nikolić - elektronika
trajanje 20-25 min.

Zvučni Sessioni

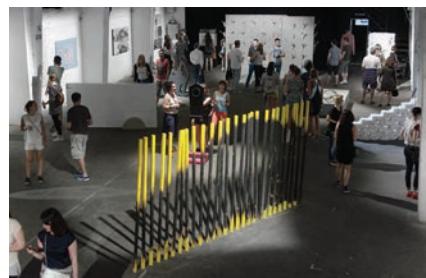

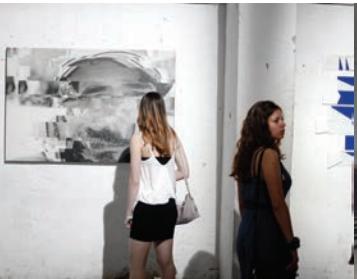
25.06-02.07.2016.
Projekat Razlike / Cinema City

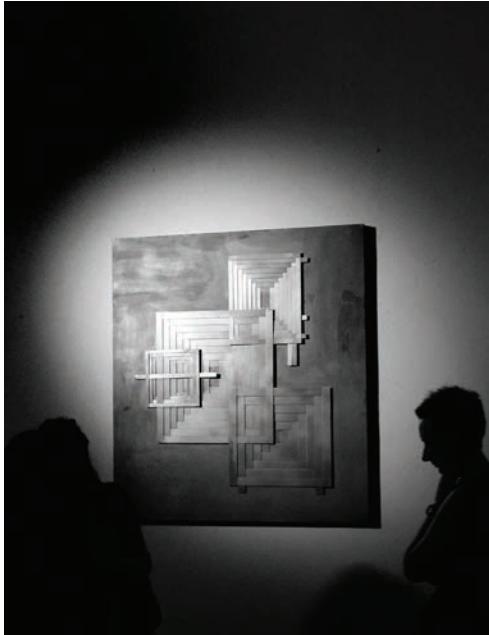
Stefan Stojanović, Nathalie Stirnimann, Nikola Nikolić, Marija Jevtić,
Miloš Đorđević, Aleksandra Trajković, Goran Despotovski.

RAZLIKE Razlike&Cinema City / Kineska četvrt

Aleksandra Trajković
Relief III / instalacija

Miloš Đorđević
Hipostaza / zidni objekat, metal

Nikola Nikolić
Bez naziva / akril

Nathalie Stirnimann
Stefan Stojanović
gori pod noge / performans

Goran Despotovski
Selekcija / instalacija

Marija Jevtić
Ljubavni zanos / instalacija

Razlike 2016. *Kulturni napad, Galerija kuće Vojnovića* (23.12-10.01.2017)

Luka Stojanović, Semra Kadrić, Emilia Valentikova, Sonja Halilović, Đorđe Ćorić, Vanja Ignjac, Natalija Radovanović, Aleksandra Trajković, Miloš Đorđević, Jelena Gajinović, Vanja Novaković, Nebojša Bumba, Mia Džidara, Adrián Klájó, Nikoleta Buljovčić, Sandra Janjatović.

Razlike 2016. *Kulturni napad, Sremska Mitrovica, Arheološki lokalitet Carska palata Sirmijuma* (23.11-30.11.2016)

Luka Stojanović, Semra Kadrić, Emilia Valentikova, Sonja Halilović, Đorđe Ćorić, Vanja Ignjac, Mia Džidara, Natalija Radovanović.

Razlike 2016. *Cinema City, Projekat Razlike* (25.06-02.07.2016)

Aleksandra Trajković, Miloš Đorđević, Nikola Nikolić, Nathalie Stirnimann, Stefan Stojanović, Goran Despotovski, Marija Jevtić.

Razlike 2016. *Studentski kulturni centar - Fabrika, Novi Sad* (17.06-02.07.2016)

Adrián Klájó, Aleksandra Trajković, Aleksandra Simović, Adrienn Ujhazi, Barbara Jovanović, Borislava Nedeljković, Bosiljka Zirojević Lečić, Bojan Novaković, Biljana Jevtić, Danica Jevđović, Dejan Jankov, Dragan Hajrović, Dragan Matić, Dušica Čupović, Dragutin Jegdić, Goran Despotovski, Đorđe Ćorić, Ekatarina Mitković, Emilia Valentikova, Irena Kovač, Ivana Lazić, Irina Dulović, Ira Prodanov Krajišnik, Jovana Čajović, Jovana Stojaković, Jelena Gajinović, Julijana Horvat, Kristina Palanjuk, Luka Stojanović, Lidiya Marinkov Pavlović, Ljubomir Vučinić, Marijana Buljovčić, Marko Tošić, Marija Savrin, Mia Džidara, Miloš Đorđević, Mladen Stojanović, Natalija Radovanović, Nebojša Bumba, Nina Milivojević, Nikoleta Buljovčić, Nikola Nikolić, Radenko Orovčić, Sanja Stvorcova, Sara Apostolović, Sandra Janjatović, Semra Kadrić, Antal Szilárd, Srđan Šarović, Sonja Halilović, Stefan Stojanović, Stefan Jovanović, Tomislav Todorović, Uroš Dožić, Vanja Ignjac, Vanja Novaković, Vladimir Frelih, Zvezdana Đurčić, Željko Mandić, Ranko Dragić, Stanislav Drča, Luka Prstojević, Joachim Eckl, Nathalie Stirnimann, Ivana Jozić, Andrea Knežević. Trio-Difference: Željka Milošević, Isidora Filipović, Ljubomir Nikolić. Zvučni Sessioni.

Razlike 2015. *Studentski kulturni centar - Fabrika, Novi Sad* (25.06-05.07.2015)

Aleksandar Bunčić, Aleksandar Ramadanić, Aleksandra Dević, Aleksandra Stojanović, Anica Radošević, Biljana Jevtić, Bojan Novaković, Bosiljka Zirojević Lečić, Vanja Novaković, Vladimir Aj, Vladan Joler, Goran Despotovski, Darko Aćimović, Dejan Jankov, Dejan Krstić, Dragutin Jegdić, Dubravka Lazić, Dušica Čupović, Danica Jevđović, Dragan Matić, Dino Zigutamve Rekanović, Đorđe Ćorić, Đorđe Odanović, Ekatarina Mitković, Ivana Lazić, Ivan Pravdić, Irina Dulović, Irena Kovač, Jelena Gajinović, Jelena Rezač, Jovana Čajović, Katarina Trnavčević, Luka Stojanović, Lidiya Srebnotnjak Prišić, Lidiya Marinkov Pavlović, Mladen Stojanović, Marija Jevtić, Marija Sarvan, Marko Tošić, Milan Konjević, Milica Milinović, Mirna Salonski, Milena Nikolić, Marijana Buljovčić, Milica Dukić, Nikola Nikolić, Nikola Radović, Sanja Stvorcova, Sandra Janjatović, Sonja Jo, Srđan Gatarić, Silard Antal, Stefan Stojanović, Teodora Mijatović; *gosti:* Umjetnička akademija u Osijeku Vladimir Frelih, Ana Petrović, Mirna Pokorić, Andrea Knežević; Dragiša Marković (Travolta); *muzika:* Ubivae (Ibog Abel), Lakmus Red, Suuba, Mockwar, Afrika).

Razlike 2014. *Studentski kulturni centar - Fabrika, Novi Sad* (20.06-28.06.2014)

Bojan Novaković, Doris Milešević, Bojana Radenović, Dejan Jankov, Laura Limburger, Bosiljka Zirojević, Goran Despotovski, Kristina Palanjuk, Kristina Oparušić, Milica Denković, Ljubomir Vučinić, Lidiya Marinkov Pavlović, Marija Cvetković, Nikola Macura, Marija Jevtić, Dragutin Jegdić, Mladen Stojanović, Sonja Jo, Aleksandra Ristić, Vladimir Stašuk, Dubravka Lazić, Danica Jevđović, Katarina Tranavčević, Kosovka Simović, Aleksandra Dević, Nikola Radović, Irena Kovač, Jelena Rezač, Tamara Višković, Nikola Nikolić, Dragana Radenović, Tamara Dragan, Sanja Stvorcova, Srđan Ilić, Ekatarina Mitković, Ivana Lazić, Danijela Tasić, Stefan Stojanović, Marija Sarvan, Igor Lukić, Simon Hudolin, Marijana Buljovčić, Jadranka Orelj, Predrag Uzelac, Stanislav Drča, Aleksandar Ramadanić, Miloš Čubrilo, Andrea Mernjik, Sanja Janković, Andrea Boroš, Milan Perišić, Tamara Kokić, Srđan Šarović, Jovana Končarević, Željko Mandić, Srđan Đurić, Biljana Jevtić, Vladimir Frelih, Dragan Matić, Aleksandar Stojšin, Dejan Subotić, Miroslav Pestelek, Nebojša Ćirić, Darko Aćimović, Radmila Stanišić, Nikola Pavlović, Stojan Grubić, Nemanja Savić, Jovan Obradović, Milan Basarić, Marijan Stančić, Aleksandar Stojanović, Vlastimir Stojilković, Stanimir Miličić, Predrag Okiljević, Đorđe Obradović.

Razlike - Retrospektiva 2014. Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad (19.06-28.06.2014)

(muzika) Stanimir Miličić, Davor Gromilović, Bojana Radenović, Kristina Oparušić, Aleksandra Obradović, Dejan Jankov, Zoran Bulatović, Petar Perić, Dušan Perić, Darko Đorđević, Ljubica Stojanović, Stanislav Drča, Zoran Radulović, Đorđe Ilić, Igor Matić, Bojana Knežević, Nikolina Medić, Mia Čuk, Mladen Vračarić, Luna Jovanović, Sonja Radaković, Nina Komel, Dušan Brković, Srđan Đurić, Slobodan Stošić, Slađana Đukanović, Sonja Paunović, Radmila Stanišić, Nikola Pavlović, Stojan Grubić, Nemanja Savić, Jovan Obradović, Milan Basarić, Marijan Stančić, Aleksandar Stojanović, Vlastimir Stojilković, Stanimir Miličić, Predrag Okiljević, Đorđe Obradović.

Razlike 2013. Tvrđava Art, Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda - Galerija Ružić, Hrvatska (21.09.2013)

Učesnici: Umjetnička akademija Osijek (Dora Tomić, Marija Mikulić Bošnjak, Lucija Jakovina, Vladimir Frelih); Akademija umetnosti Novi Sad (Goran Despotovski, Bojan Novaković, Bosiljka Zirojević Lečić, Dragan Matić).

Razlike 2013. Studentski kulturni centar Novi Sad, Fabrika (21.06 - 28.06.2013)

Ada Kobusiewicz, Aleksandra Obradović, Andrea Boroš, Andrea Mernjik, Andrea Petrović, Aleksandra Dević, Aleksandar Čikoš, Biljana Jevtić, Bosiljka Zirojević Lečić, Bojan Krtinić, Bojan Novaković, Bojana Radenović, Borislava Nedeljković Prodanović, Valentina Talijan, Vlado Rančić, Vukašin Šoć, Vladimir Frelih, Gojko Dutina, Goran Despotovski, Danijela Tasić, Darko Aćimović, Danijela Veselinović, David Mareš, Dejan Jankov, Dejan Subotić, Dragan Matić, Dragana Rađenović, Dušan Brković, Dušan Savković, Dene Šendula, Đorđe Ilić, Đorđe Marković, Đorđe Ćirković, Ena Petrović, Ema Stojanović, Zoran Radulović, Indira Kandić Nazzal, Irena Mirković, Ivan Perak, Ivana Marić, Isidora Todorović, Jelisaveta Vičić, Jelena Rezač, Kristina Oparušić, Kosovka Simović, Laura Limburger, Lidija Marinkov Pavlović, Luna Jovanović, Ljubomir Vučinić, Ljubica Babić, Lazar Kalember, Marija Cvetković, Marija Jevtić, Milica Dukić, Milan Basarić, Mia Simonović, Miroslav Pestelek, Mirjana Raković, Mina Pavlica, Miloš Ilić, Nevena Popović, Nemanja Sovtić, Nikola Macura, Nina Komel, Nikola Nikolić, Nikola Zelić, Nikola Macura, Nikola Pavlović, Nikola Čirić, Nuša Đak, Nevena Topalov, Nebojša Čirić, Nenad Mikalački, Nikola Radović, Natalija Palurović, Radica Dedović, Sanja Janković, Samra Šabanović, Sanja Stojilković, Sergej Tucakov, Slađana Đukanović, Sonja Radaković, Srđan Đurić, Srđan Ilić, Srđan Šarović, Stefan Stojanović, Stanimir Miličić, Stanislav Drča, Simonida Jovanović, Sunčica Pasuljević Kandić, Tamara Višković, Tijana Petrović, Tomislav Todorović, Tatjana Jakić, Tea Vidaković, Muzički performansi: *Ambiente, Svashta, Svetlucavi duh*.

Razlike 2012. Studentski kulturni centar Novi Sad, Fabrika (22.06 - 29.06.2012)

Učesnici: Aleksandra Dević, Adela Pavkov, Marijana Buljovčić, Nenad Ignjatov, Aleksandra Obradović, Bojan Novaković, Goran Despotovski, Darko Aćimović, Dušan Brković, Nina Komel, Dušan Savković, Gordana Kaljalović, Mirjana Blagojev, Jelena Bulajić, Marija Cvetković, Kristina Oparušić, Marko Jozić, Mihajlo Sporin, Vukašin Šoć, Nikola Macura, Slobodan Stošić, Marija Jevtić, Đorđe Ilić, Ljubica Stojanović, Tamara Kokić, Bojana Radenović, Nuša Đak, Ana Novaković, Lazar Čurić, Marija Kovač, Lazar Kalember, Marija Mandić, Dejan Jankov, Đorđe Odanović, Andrea Mernjik, Igor Matić, Irena Mirković, Simonida Jovanović, Dragana Rađenović, Gala Čaki, Valentina Talijan, Nikolina Stjepanović Medić, Marko Brkić, Silvija Metzger, Sergej Tucakov, Davor Gromilović, Slađana Đukanović, Ana Vrtačnik, Željko Mandić, Biljana Jevtić, Dragan Matić, Vladimir Frelih, Goran Tešanović, Luna Jovanović, Lidija Marinkov Pavlović, Dragan Hajrović, Marina Milanović, Predrag Uzelac, Mia Čuk, Milica Denković, Danijela Tasić, Sonja Radaković, Bosiljka Zirojević Lečić, Stanimir Miličić, grupa Svashta.

Razlike 2011. Savremena galerija Zrenjanin (07.11 - 25.11.2011)

Učesnici: Aleksandra Obradović, Ana Stefanović, Bojan Vukadinov, Bojana Knežević, Bojan Novaković, Vlado Rančić, Vladimir Frelih, Goran Despotovski, Goran Mrvić, Davor Gromilović, Dragan Matić, Dušan Perić, Đorđe Ilić, Đorđe Marković, Željana Jurković, Jelena Tolimir, Katarina Stojanović, Ljubica Stojanović, Ljubomir Vučinić, Marija Jevtić, Nikola Macura, Petar Perić, Sanja Janković, Sanja Merča, Simonida Jovanović, Selena Junačkov, Slađana Đukanović, Slobodan Stošić, Stanimir Miličić, Tomislava Sekulić.

Razlike 2011. Studentski kulturni centar Novi Sad, Fabrika (22.06 - 29.06.2011)

Učesnici: Adela Pavkov, Aleksandar Bunčić, Aleksandar Matijević, Aleksandra Obradović, Alisa Tot, Ana Vidaković, Ana Stefanović, Andrea Petrović, Biljana Jevtić, Bojan Vukadinov, Bojana Knežević, Bojan Novaković, Bosiljka Zirojević, Valentina Talijan, Vladimir Frelih, Vladimir Matuski, Vlado Rančić, Gojko Dutina, Goran Despotovski, Goran Mrvić, Davor Gromilović, Danijela Cvjetan, Danilo Vuković, Dejan Pulić, Dimitrije Crvenčanin, Dragan Matić, Dušan Perić, Đorđe Marković, Đorđe Ilić, Zinaida Matosjan, Irena Mirković, Irina Stojšić, Ivan Jovanović, Jelena Tolimir, Jelisaveta Vičić, Jovana Ilić, Katarina Stojanović, Kristina Oparušić, Lidija Marinkov-Pavlović, Ljubica Stojanović, Ljubomir Vučinić, Maja Jockov, Marija Jevtić, Marija Mandić, Marina Ćirović, Marko Brkić, Miroslav Dajč, Nenad Ignjatov, Nenad Veljković, Nikola Macura, Nikola Marinkov, Petar Perić, Rina Vukobratović, Sanja Janković, Sanja Merča, Selena Junačkov, Simonida Jovanović, Slađana Đukanović, Slobodan Stošić, Slobodanka Milošević, Stanimir Miličić, Tamara Kokić, Tomislava Sekulić, Željana Jurković, Željko Mandić.

Razlike 2010. Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković”, Beograd (12.11 - 29.11.2010)

Učesnici: Ana Novaković, Goran Despotovski, Dušan Perić, Dušan Vuletić, Dragan Matić, Dragan Živančević, Dimitrije Crvenčanin, Irina Stojšić, Jelena Bulajić, Jelena Marinković, Kristina Oparušić, Ljubomir Vučinić, Marina Ćirović, Marija Cvetković, Milica Škrbić, Nikola Macura, Petar Perić, Sanja Janković, Stevan Kojić, Slobodan Stošić, Sonja Radaković, Slađana Đukanović.

Razlike 2010. Studentski kulturni centar Novi Sad, Fabrika (24.06 - 01.07.2010)

Učesnici: Aleksandra Obradović, Ana Golović, Aleksandar Matijević, Ana Novaković, Alisa Tot, Aleksandra Šovljakov, Adrijana Mracina, Adnan Bulić, Ana Komatin, Bojan Gruić, Goran Despotovski, Dušan Perić, Danijela Cvjetan, Dejan Ilić, Dejan Nikolić, Dušan Vuletić, Dragan Živančević, Dragan Matić, Dimitrije Crvenčanin, Đorđe Marković, Đerđi Ačaji, Željana Jurković, Zinaida Matosjan, Zoran Dorić, Irena Savičić, Ivana Simin, Ivan Bereš, Irina Stojšić, Iva Šijan, Jelena Bulajić, Jelena Marinković, Kristina Oparušić, Ljubomir Vučinić, Ljubomir Šćepanović, Marko Brkić, Marija Cvetković, Marko Ubović, Milica Škrbić, Milan Aleksić, Maša Pavlović, Marina Ćirović, Nikola Ševo, Nenad Ignjatov, Nikola Macura, Nebojša Slankamenac, Petar Perić, Petar Stamenković, Rina Vukobratović, Slobodan Stošić, Slađana Đukanović, Sanja Janković, Stevan Kojić, Sonja Radaković, Sandra Košić, Slaviša Malić, Tamara Kokić, Tamara Spasojević, Tamara Delić, Tijana Luković, Helena Gažo.

Razlike 2009. Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad (26.06 - 10.07.2009)

Učesnici: Ana Novaković, Aleksandra Šovljakov, Bojana Knežević, Bosiljka Zirojević, Bojan Novaković, Goran Despotovski, Darija Medić, Davor Gromilović, Dragan Matić, Dragan Živančević, Đerđi Ačaji, Željana Jurković, Iva Šijan, Igor Cvejić, Jastru Jelačić, Mladen Vračarić, Milica Škrbić, Miroslav Dajč, Nataša Preljević, Nenad Ignjatov, Predrag Kovačić, Sonja Paunović, Tamara Vajs, Tijana Luković, Tijana Holpert.

Razlike 2007. XII Art expo, Novi Sad (08.03 - 13.03.2007)

Dokumentovani prikaz, prezentacija projekta Razlike.

Razlike 2007. „Novkabel“, Novi Sad (20.03 - 20.06.2007)

Dokumentovani prikaz, radionica, prezentacija projekta Razlike.

Razlike 2006. Galerija „Podrum“, Apolo centar, Novi Sad (05.07 - 25.07.2006)

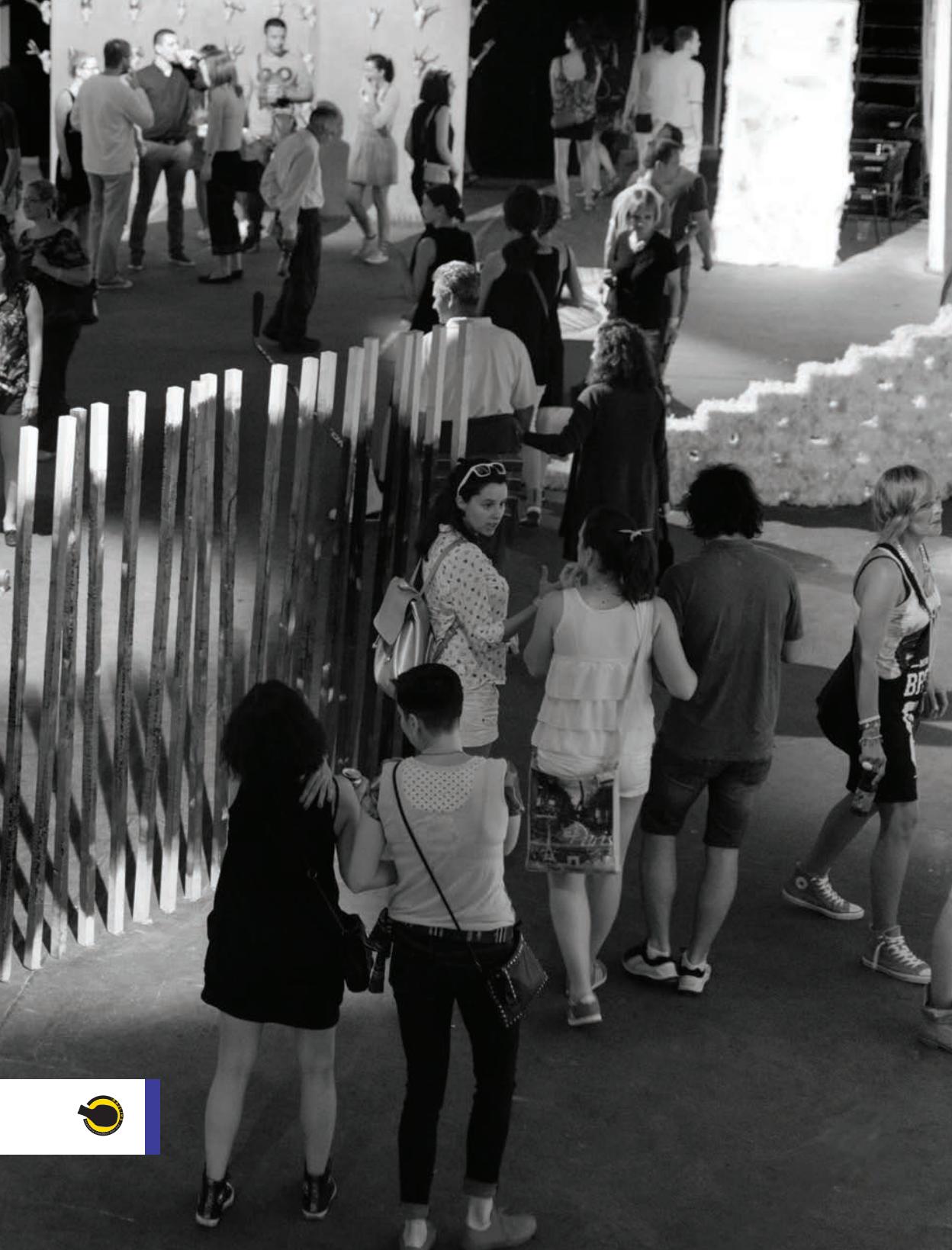
Učesnici: Aleksandra Nikić, Bosiljka Zirojević, Bojan Marinković, Darko Đorđević, Dragan Živančević, Dragan Matić, Vlado Rančić, Goran Despotovski, Zoran Bulatović, Isidora Todorović, Jelena Vujičić, Korina Gubik.

Razlike 2005. Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad (20.06 - 10.07.2005)

Učesnici: Aleksandra Erdeljan, Biljana Jankosić, Vlado Rančić, Goran Despotovski, Dragan Matić, Emilija Boroja, Zoran Bulatović, Igor Stević, Igor Veljković, Ljubica Denković, Sabina Stanković, Milica Denković, Tijana Titin.

Projekat Razlike

Organizator/Izdavač:

Univerzitet u Novom Sadu - Akademija umetnosti

Đure Jakšića 7, 21000 Novi Sad, Srbija

akademija.razlike@gmail.com

www.razlike.akademija.uns.ac.rs

www.akademija.uns.ac.rs

Za izdavača:

Profesor Siniša Bokan, dekan

Autor projekta:

Goran Despotovski, vanredni profesor

Koordinatori projekta:

Goran Despotovski

Bojan Novaković

Sonja Radaković

Predgovor:

Dragan Prole

Suorganizator:

Studentski kulturni centar Novi Sad

Cinema City, Novi Sad

Grafičko oblikovanje:

Razlike

Fotografija:

Goran Despotovski

Tehnička podrška:

Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad

Cinema City

Studentski kulturni centar Novi Sad

Podrška:

Projekat *Kulturni napad* - Akademija umetnosti Novi Sad

Štampa:

Štampa: Magyar Szó, Novi Sad

Tiraž: 400

Novi Sad 2016.

Projekat podržao:

Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

378.6:7.038.53(497.113 Novi Sad)"2016"(083.824)

АКАДЕМИЈА уметности (Нови Сад)

Projekat Razlike / [autor projekta Goran Despotovski ; predgovor Dragan Prole ; fotografija Goran Despotovski]. - Novi Sad : Akademija umetnosti, 2016 (Novi Sad : Magyar Szó). - [100] str. : ilustr. ; 22 cm

Tiraž 400.

ISBN 978-86-88191-65-4

а) Академија уметности (Нови Сад) - Мултимедијална уметност - Изложбени каталоги
COBISS.SR-ID 310612487

RAZLIKE

www.razlike.akademija.uns.ac.rs